

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ОСВІТА У ХХІ СТОЛІТТІ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Випуск 5

*Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
“Новітні освітні технології в контексті сучасних
глобалізаційних та інтеграційних процесів”
м. Київ, МАУП, 10 жовтня 2012 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2013

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 9 від 31.10.12)*

Редакційна колегія:

*Подоляка А. М., д-р юрид. наук — головний редактор
Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора
Чернуха Н. М., д-р пед. наук, проф. — заступник головного редактора
Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор*

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

**Освіта у ХХІ столітті: шляхи розвитку / МАУП. — К.: ДП “Видав-
О-72 ничий дім “Персонал”, 2010 —**

Вип. 5: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
“Новітні освітні технології в контексті сучасних глобалізаційних та інтегра-
ційних процесів”, м. Київ, МАУП, 10 жовт. 2012 р. / редкол.: А. М. Подоляка
(голов. ред.), М. Ф. Головатий (заст. голов. ред.), Н. М. Чернуха (заст. голов. ред.),
А. А. Ігнатченко (відп. ред.). — 2013. — 264 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У збірнику подано статті учасників Міжнародної науково-практичної конференції
“Новітні освітні технології в контексті сучасних глобалізаційних та інтеграційних
процесів”, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — розвитку освіти в Украї-
ні. Статті охоплюють широкий діапазон наукових досліджень українських учених.

Для науковців, освітян, державних службовців, політиків, викладачів і студентів,
а також усіх, хто цікавиться розвитком української освіти.

ББК 74.04(4УКР)я43

І. М. Найдьонов

Педагогічна практика фахівця-
магістра: проблеми, причини,
шляхи оптимізації 80

Т. І. Науменко

Психолого-педагогічні моделі
розумового розвитку дітей
раннього віку 88

І. Г. Павленко

Сучасні підходи щодо формування
толерантності майбутніх
учителів 93

С. В. Павлюк

Зміни визначальних впливів на
університети Європи 96

Л. О. Паславська

Традиції декоративно-ужиткового
мистецтва у сучасній
дизайн-освіті 99

С. Ф. Радзімовська

Інтеграційні процеси в освіті 103

В. В. Утвенко

Роль органів місцевого
самоврядування України
в управлінні освітніми
зкладами 107

О. В. Харченко

Особливості перекладу
стилістичних засобів, що пов'язані
з концептом “гроші” 112

Г. П. Щука

Етапи проведення порівняльно-
педагогічних досліджень
систем професійної туристської
освіти 119

В. В. Баєв

Формування професійних
компетенцій фахівців із
стандартизації та сертифікації
суб'єктів туристичної
індустрії 121

Н. В. Головач

Заходи полегшення професійної
адаптації студентів у вищому
навчальному закладі 128

Є. Ю. Гончаренко

Проблематика перекладу
реklamних текстів з німецької мови
українською в контексті вивчення
ділової іноземної мови 132

Д. Є. Денисенко, О. В. Мариненко

Необхідність викладання історичних
дисциплін на юридичних факультетах
майбутнім спеціалістам 136

О. А. Корман

Центри сімейного консультування,
як інструмент роботи з молоддю
та батьками 140

Г. А. Костенко-Костейчук,

М. А. Дегтяренко
Проблеми вітчизняної освіти
та Болонський процес 145

О. В. Котеньова, А. Ю. Батрак

Ефективність застосування
мультимедійних технологій
у процесі викладання правових
дисциплін у ВНЗ 148

Магеррамзаде Алібала

Саттар огли
Аналіз впливу сучасної світової
кризи на реальну економіку 151

О. М. Масловська

Роль мультимедіа ресурсів в Україні
як сучасний засіб навчання 158

І. О. Проценко

Трансформація інститутів
державної влади в контексті
проблем освітньої політики 163

С. І. Слободян, Л. Г. Крамаренко

PR в інноваційному розвитку як
суспільний престиж наукової
діяльності 167

Н. В. ГОЛОВАЧ

*д-р філос. в галузі управління людськими ресурсами, доц.
Міжрегіональна Академія управління персоналом*

ЗАХОДИ ПОЛЕГШЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Освіта у XXI столітті: шляхи розвитку, вип. 5, 2013, 128–131

Здійснення радикального реформування суспільних відносин викликає потребу вирішення проблем якісного кадрового забезпечення виробництва, підвищення його ролі в економічному розвитку країни. Перед вищими навчальними закладами постають складні завдання якісної підготовки фахівців, здатних швидко адаптуватися в мінливих економічних умовах та гнучко реагувати на проблеми, що потребують негайного вирішення. Процес навчання повинен забезпечувати кожному майбутньому фахівцеві не лише фундаментальні теоретичні знання, а й широкий спектр практичних професійних умінь та навичок, формування професійної компетенції, яка є запорукою конкурентоздатності фахівця на ринку праці та умовою самореалізації особистості в діловому середовищі і суспільстві. У формуванні професійної компетенції визначну роль грає професійна адаптація студента у вищому навчальному закладі.

Реформування вищої школи, відповідно до законів України про освіту та документів Болонської декларації,

передбачає посилену увагу до проблем професійної адаптації особистості на різних стадіях: професійної орієнтації та вибору професії старшокласниками, професійного навчання студентів, професійної праці фахівця (практичного оволодіння професією фахівцем-початківцем, професійного розквіту фахівцем-професіоналом, завершення професійної діяльності перед виходом на пенсію).

Проблеми професійної адаптації особистості у наукових працях проаналізували Т. Б. Буяльська, О. М. Галус, В. П. Казміренко, Т. А. Конєва, Т. І. Каткова, С. Є. Покровська, М. Д. Прищак [1–5] та ін. Проте, важливим постає питання аналізу професійної адаптації студента в процесі навчання та її зв'язку з неперервністю його освітнього розвитку (“навчання впродовж усього життя”), висвітлення теоретичного аспекту цієї проблеми.

Надзвичайно істотними є заходи полегшення професійної адаптації студентів у вищому навчальному закладі.

У процесі професійного навчання студентів відбувається пристос-

сування їх до майбутньої професії, уточнюються професійні домагання, переглядаються причини інтересу до обраної професії. У вищих навчальних закладах давно і в багатьох випадках існують проблеми нерозуміння студентами своєї майбутньої професії, не діагностується їх професійна спрямованість, потреби та ін.

Професійна діяльність і професійне навчання характеризується певним рівнем спрямованості особистості, що перетворює, змальовує її дії та вчинки, способи прояву психічних станів, властивостей та якостей. Процес професійної адаптації особистості студента здійснюватиметься успішно за умови розвитку його професійної спрямованості, в основі якої лежать професійні потреби, які формуються та розвиваються під час навчання у вищій школі.

Професійна адаптація особистості відбувається на різних стадіях: професійної орієнтації та вибору професії абітурієнтами, професійного навчання та професійної праці студента під час проходження практики (практичного оволодіння професією фахівця-початківця). Отже, є необхідність розробляти та вживати заходів полегшення професійної адаптації студента протягом всього періоду навчання у вищій школі.

На відміну від традиційних підходів, пропонуємо такі заходи полегшення професійної адаптації студентів у вищому навчальному закладі:

1. Організація профорієнтаційних послуг для абітурієнта у системі вищої освіти України має являти собою цілісну систему, яка складається із

взаємопов'язаних компонентів, з'єднаних спільною метою та єдністю управління: професійна просвіта, професійна консультація, професійний підбір, професійна діагностика.

Надання профорієнтаційних послуг абітурієнтам має охоплювати: опис специфіки різних спеціальностей, ознайомлення з майбутньою спеціальністю, демонстрація нерозривного зв'язку між бажаною професією й необхідною освітою, розкриття тенденцій розвитку ринку праці в різних регіонах країни, виправлення негативного іміджу “непрестижних” спеціальностей, а також надання абітурієнтам необхідної контактної інформації державних і недержавних організацій, що займаються питаннями профорієнтації та працевлаштуванням.

2. Запровадження механізму самодіагностики професійного спрямування студента протягом всього періоду навчання у вищій школі дозволить не тільки зробити професійний відбір якісним, а й виявляти і контролювати стан професійного спрямування студента за всіма критеріями, підвищувати його мотивацію до успіху в оволодінні фаху, працювати над слабкими сторонами та ін. Крім того, тут пропонується діагностика студента на визначення професійно значимих якостей до праці у сфері обраного фаху, що включає комплекс методик на виявлен-

ня психодинамічних і особистісних якостей; особливостей спілкування; психічних процесів, відповідних обраній спеціальності тощо.

3. На першому—другому курсі навчання необхідно організовувати та проводити лекційні та практичні заняття (зокрема, навчальна практика), мета яких має бути спрямована на розуміння майбутньої професії. Необхідно враховувати й те, що постійно змінюються запити ринку праці, створюються нові моделі робочих місць, професії, сфери прикладання праці тощо. Це полегшуватиме професійну адаптацію студента, посилюватиме мотивацію до навчання та інтерес до майбутньої професії вже з перших курсів.
4. На третьому курсі необхідно постійно проводити науково-методичні семінари з актуальних методологічних проблем; реалізовувати програми професійно-практичної підготовки студентів шляхом оптимізації навчально-виробничої практики. У цьому випадку завдання викладачів полягає у тому, щоб сформувати у студентів: прагнення до неперервної самоосвіти, здатності постійно оновлювати здобуті наукові знання, вміння швидко адаптуватися до змін та корегувати навчально-професійну діяльність.
5. На четвертому—п'ятому курсі вивчаються переважно фундаментальні дисципліни ци-

клу професійної підготовки, і вже до п'ятого курсу мають бути сформовані всі складові професійної компетентності майбутнього фахівця. Тому рекомендуємо підібрати або розробити спеціальні програми тренінгів, які можна об'єднати у групи відповідно обраній спеціалізації.

6. На останньому курсі пропонуємо розробити спецкурс “Планування індивідуальної кар’єри”, проектування професіограм, кар’єрограм, життєвих та фахових стратегій; розробка моделей професійної діяльності фахівця. Відповідно до результатів професійного проектування необхідно визначити базу проходження виробничої практики — це підвищить рівень наявної і перспективної задоволеності актуалізованих професійних потреб.

Таким чином, запровадження вищеназваних заходів полегшення професійної адаптації студентів у вищому навчальному закладі дозволить оперативно встановити індивідуальний профіль компетентності, визначити його відповідність нормативним вимогам, розробити індивідуальний сценарій корегуючих дій та вмотивувати всіх суб’єктів практичного навчання на найвищі професійні досягнення. А головне — сформувати профіль компетентності молодого фахівця, який є реальним інструментом його працевлаштування.

Проблеми і перспективи подальшого розвитку вищої школи в умовах її реформування потребують в по-

дальшому досліджень і рішень в інтересах збереження якості професійної підготовки фахівців. Для формування у студентів необхідних професійних компетенцій під час навчання останніми роками оновлюється як перелік традиційних навчальних предметів, так і їх зміст. Цілеспрямоване набуття знань, умінь та навичок, їх трансформація у компетентності сприяє особистому культурному розвитку, здатності швидко реагувати на вимоги часу.

Література

1. *Галус О. М.* Професійна адаптація студентів в умовах ступеневого педагогічного ВНЗ: моногр. / О. М. Галус. — Хмельницький: ХГПА, 2007. — 473 с.
2. *Казміренко В. П.* Програма дослідження психосоціальних чинників адаптації молодшої людини до навчання у ВНЗ та майбутньої професії. // Практична психологія та соціальна робота, 2004. — № 6. — С. 76–78.
3. *Каткова Т. І.* Соціально-професійна адаптація студентів вищих навчальних закладів економічного профілю. — Запоріжжя: Прем'єр, 2004. — С. 136.
4. *Конева Т. А.* Молодые специалисты на рынке труда // Проблемы адаптации молодежи к рынку труда: Сб. науч. матер. / Отв. ред. Н. Н. Богдан. — Владивосток: Изд-во ВГУЭС, 2009. — С. 38.
5. *Слободанюк І. А.* Тренінг професійного самовизначення, як засіб адаптації студентів — першокурсників до умов навчання у вищому навчальному закладі. // Наука і освіта, 2004. — № 3. — С. 52–61.